

*(Mộ)***KẾT QUẢ CÁN ĐẠT**

- Thấy được vẻ đẹp của tâm hồn Hồ Chí Minh : dù hoàn cảnh khắc nghiệt đến đâu vẫn luôn hướng về sự sống và ánh sáng.
- Cảm nhận được bút pháp tả cảnh ngụ tình vừa cổ điển vừa hiện đại của bài thơ.

TIỂU DẪN

Tháng 8 – 1942, với danh nghĩa là đại biểu của Việt Nam độc lập đồng minh hội và Phân bộ quốc tế phản xâm lược của Việt Nam, Hồ Chí Minh sang Trung Quốc để tranh thủ sự viện trợ của thế giới. Sau nửa tháng đi bộ, vừa đến Túc Vinh, tỉnh Quảng Tây, Người bị chính quyền Tưởng Giới Thạch bắt giam vô cớ. Trong suốt mười ba tháng ở tù, tuy bị đày ải vô cùng cực khổ nhưng Hồ Chí Minh vẫn làm thơ. Người đã sáng tác 134 bài thơ bằng chữ Hán, ghi trong một cuốn sổ tay, đặt tên là *Ngục trung nhật kí (Nhật kí trong tù)*. Tập thơ được dịch ra tiếng Việt và in lần đầu vào năm 1960.

Chiều tối (Mộ) là bài thứ 31 của tập thơ. Cảm hứng của bài thơ được gợi lên trên đường chuyển lao của Hồ Chí Minh từ Tĩnh Tây đến Thiên Bảo vào cuối thu năm 1942.

VĂN BẢN*Phiên âm*

Quyện điểu quy lâm tầm túc thụ,
 Cô vân mạn mạn độ thiên không ;
 Sơn thôn thiếu nữ ma bao túc,
 Bao túc ma hoàn, lô dĩ hồng.

Dịch nghĩa

Chim mỏi về rừng tìm cây ngủ,
 Chòm mây lẻ trôi lững lờ trên tầng không ;
 Thiếu nữ xóm núi xay ngô,
 Ngô xay vừa xong, lò than đã đỏ.

Dịch thơ

*Chim mỏi về rừng tìm chốn ngủ,
 Chòm mây trôi nhẹ giữa tầng không ;
 Cô em xóm núi xay ngô tối,
 Xay hết, lò than đã rực hồng.*

NAM TRẦN dịch

(HỒ CHÍ MINH, *Toàn tập*, tập 3, NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội, 2002)

HƯỚNG DẪN HỌC BÀI

1. So sánh bản dịch thơ với bản dịch nghĩa, tìm những chỗ chưa sát với nguyên tác (chú ý câu 2 và câu 3).
2. Phân tích bức tranh thiên nhiên và cảm xúc của nhà thơ trong hai câu đầu.
3. Bức tranh đời sống được cảm nhận trong hai câu sau như thế nào ?
4. Nhận xét về nghệ thuật tả cảnh và sử dụng ngôn ngữ trong bài thơ.

GHI NHỚ

Bài *Chiều tối* cho thấy tình yêu thiên nhiên, yêu cuộc sống, ý chí vượt lên hoàn cảnh khắc nghiệt của nhà thơ chiến sĩ Hồ Chí Minh. Bài thơ đậm sắc thái nghệ thuật cổ điển mà hiện đại.

LUYỆN TẬP

1. Nêu cảm nghĩ của anh (chị) về sự vận động của cảnh vật và tâm trạng nhà thơ trong bài *Chiều tối*.
2. Trong bài thơ, hình ảnh nào thể hiện tập trung vẻ đẹp tâm hồn Hồ Chí Minh ?
- 3*. Trong bài *Đọc thơ Bác*, Hoàng Trung Thông viết :

*Vần thơ của Bác, vần thơ thép
Mà vẫn mềm mông bất ngát tình.*

Điều đó thể hiện trong bài thơ *Chiều tối* như thế nào ?